

KRANJSKI ZVON

ŽUPNIJSKI LIST ZA KRANJ IN OKOLICO.

Izdaja: mestni župni urad v Kranju.

Izhaja zadnji teden v mesecu.

L. 1930. St. 11.

Posamezna štev. 2 Din.

Za narod in domovino.

Pred par leti sem obiskal francosko mesto Reims. Še iz šolskih let mi je bilo znano, da je tam starodavna in veličastna stolna cerkev, kjer so kronali francoske kralje. Med svetovno vojno je tam divjala najhujša vojna vihra, ki ni prizanesla niti tej častitljivi cerkvi.

To znamenito katedralo in pa to ogromno bojišče bi bil rad videl in zato sem jo mahnil iz Pariza v Reims. Sredi mesta stoji stolnica, ena najlepših gotskih cerkva. Na njej so se povsod poznali sledovi granat in šrapnelov, vsa oprava je ali sežgana ali odnešena.

Pred cerkvijo se razprostira prostran trg, okrog katedrale je polno trgovin, kjer prodajajo nemške čelade, vojaške puške, meče, bajonete, šrapnele, kose granat in druge vojne spominke, ki jih posebno Amerikanci drago plačujejo in jemljejo s seboj za spomin na strašno bojišče.

Po trgu in po vsem mestu se je še očitno kazalo vojno opustošenje: napol podrte palače, celi kompleksi razvalin. Okrog mesta pa se razprostira velikansko bojišče in grobišče, kjer počiva okrog en milijon padlih vojakov iz celega sveta...

Sredi na trgu pred stolnico pa stoji lepo ohranjen spomenik Device Orleanske. Krasen spomenik so tu postavili Francozi svoji narodni junakinji in svetnici. Na konju sedi, v železni bojni opravi srednjega veka, v rokah drži meč, svoje oči pa dviga kvišku k Bogu v molitvi. Spomenik vojne junakinje, ko je zatopljena v molitev!

Pred ta spomenik sem se vstopil in se udal premišljevanju... Vse naokrog polno vojnega razdejanja. V okolici velikansko bojišče, na katerem počiva milijon vojnih žrtev, ki so dali svoje življenje za svojo domovino... V skupnih grobovih spe smrtno spanje, prijatelji in neprijatelji, sinovi vseh narodov celega sveta: Nemci, Francozi, Slovani, Angleži, Indijci, Afrikanci, črnci in belokožci, Avstralci, Azijati... Ves svet je zastopan na tem ogromnem bojnem grobišču...

In vsi ti, ki leže okrog v tem ozemlju, zakaj so padli, čemu so dali svoje življenje? Koliko gorja, koliko trpljenja, koliko krvi, koliko življenj uničenih... In čemu vse to?

Strašna je vojska, neizmerno je gorje, ki ga rodi. Pretrse te sredi tega polja smrti. A nekaj je, pred čimer moraš v spoštovanju kloniti glavo; to je misel, da so vsi ti, tu ali tam padli in dali svoje najdražje v službi svoje domovine...

In Devici Orleanski, narodni junakinji, ki je ljubila svojo domovino, za njo molila in trpela, se za njo borila in za njo umrla, je postavljen spomenik sredi tega bojnega polja, kakor da bi v tem spomeniku bil proslavljen spomin vseh onih stotisočev, ki so dali na tej zemlji svoje življenje v službi domovine...

Sredi takega bojišča in grobišča se ti odpre veličastvo ljubezni do domovine, za katero žrtvuje toliko mož svoje življenje... Nekaj velikega, nekaj veličastnega je ona ljubezen do domovine, do materinega rodu, ki je zmožna postaviti za rodno grudo svojo srčno kri...

Vsi narodi, kjer živi kaj kulture, se klanjajo v spoštovanju do te domovinske ljubezni, ji postavljajo spomenike in jo opevajo v junaških pesmih.

In tako narodno junakinjo je katoliška Cerkev postavila na altar, kot svetnico, kot vzornico čiste, od Boga dane domovinske ljubezni, v Devici Orleanski.

V domači vasi moli revna pastarica pri svoji čredi za svojo nesrečno domovino, ki jo je preplavaljal sovražnik s svojo vojsko in pokončevanjem. Kralj in njegova okolica se je veselila na hrupnih veselicah, v uživanju so pozabljali na dolžnost do svoje domovine. Mlado, neizobraženo dekle pa čuti za domovino, ji gre stiska naroda do srca in moli. Iskreno moli za svoj rod, za svojo državo... In zasliši božji glas, ki jo pozove v boj, na čelo francoske vojske. In pokorna temu glasu gre pastarica na kraljevi dvor, opozori kralja na njegovo dolžnost, sprejme bojno opravo, gre z malo četo nad sovražnika in reši domovino. V molitvi združena z Bogom gre v boj za svobodo domovine in končno da svoje življenje za svoj poklic ter izdihne kot mučenica domovinske ljubezni na grmadi, da jo po dolgih letih dvigne Cerkev na altar kot svetnico in vzornico svete domovinske ljubezni.

Zgodovina Device Orleanske nam lepo kaže, kje raste in cvete čista, nesebična in do smrti požrtvovalna ljubezen do naroda in do domovine. Vera v Boga Očeta, ki nam je dal mater, materinski jezik, ki nam je dal domovino, ki nam je dal tudi četrto zapoved, ta vera rodi junake čiste, nesebične, požrtvovalne ljubezni do domače grude in do materinega naroda.

Kako krasen zgled domovinske ljubezni nam nudi že sveto pismo starega zakona v bratih Makabejcih, ki so šli v boj za svobodo svoje vere in svojega rodu in v junaški Juditi, ki je kakor Devica Orleanska, rešila svoj narod, ko so voditelji že obupali nad rešitvijo. Le junaki žive vere so rešili svoj rod iz rok krivičnega sovražnika.

Menim, da je prav, da danes povdarjamo, da raste nesebična ljubezen do naroda in domovine predvsem v globokovernih srcih! Veren katolik ve, da je njegova sveta dolžnost ljubiti svoj narod in biti zvest svoji državi. Načelno zvestemu katoliku narodnost in domovinska ljubezen ni predmet kupčije, ampak sveta dolžnost, ki jo vrši tudi takrat, ko je to težko, ko je treba za to trpeti in morda celo umirati...

Nekje v Sloveniji so začetkom dvajsetega stoletja peli slovenski fantje, člani katoliškega prosvetnega društva slovenske narodne pesmi. Pa so pridrveli nad nje nekateri fantje in moške iz »boljših krogov« in nemškutarskega mišljenja in so jim grozili s pobojem, če ne bodo nehali peti slovenskih pesmi. Seve so se naši fantje in moške potegnili za svoj materinski jezik in se postavili po robu nasilnikom. Pa se je kolo časa obrnilo, biti nemškutar ni več koristno. Zopet je gotov krog grozil s poboji istim fantom, ki so med tem postali moške. Sedaj so pa nekdanji nemškutarji grozili slovenskim možem z nasiljem, češ, da so premalo narodni... Nekdanji nemškutarji, člani nemških telovadnih

in kulturnih organizacij, ki so naš narod le ponemčevali in demoralizirali, so danes slovenskim fantom in možem, ki so trpeli za svoj narod, grozili, kakor da so premalo zavedni narodnjaki ...

Kje je bila prava in nesebična ljubezen do naroda v tem slučaju, menda pač ni treba še posebej povdarjati ...

Ne rečem, da ljudje brez živega krščanstva niso zmožni čiste in nesebične ljubezni do naroda; tudi to priznam, da se dobe nečastne izjeme tudi med prepričanimi katoliki, ki so zatajili svoj rod. Toda med možmi živega krščanstva so to le nečastne izjeme, med ljudmi materijalističnega mišljenja so pa častne izjeme možje požrtvovalne ljubezni do naroda in domovine.

Zakaj in kako smo izgubili slovenski Korotan? Ker je sovražnik tam zastrupil vero in versko življenje in demoraliziral naše ljudstvo! Zato je izgubilo tam toliko slovenskih mož idealno in požrtvovalno ljubezen do naroda in je prodalo za mal dobiček svoj rod v sužnost tujcu ... Pijačo so nosili našim ljudem, pitali jih z duhovnim kruhom sovraštva do katoliškega duhovnika in tako je postal slovenec nemškutar in izdajalec ...

Zakaj to pišem? Ko duhovniki zbiramo slovensko mladino in slovensko ljudstvo v organizacijah s katoliškim kulturnim programom, s tem največ storimo za idealno in požrtvovalno narodno zavest. In kdor nas v tem delu ovira, ta pomaga, da v narodu raste materijalizem in taka narodnost in taka domovinska ljubezen, ki je na prodaj za dobiček ...

Katoliška ljubezen do naroda in domovine ni sebična, pa tudi ne krivična drugim narodom. Vsem pravica in vsem ljubezen, a najprej svojemu rodu! To je katoliško načelo! In ko bi vsi narodi v praksi to načelo izvrševali, bi nehale potujčevanje, bi nehale krivice, bi ne bilo med nami izgnancev in beguncev, bi ne bilo toliko solz in gorja naših slovenskih bratov trpinov tam onstran ...

Da, če smo katoliki, res pravi katoliki, ljubimo svoj rod in svojo domovino.

Kako lepa je naša domovina! Glejte naše hribe in naše gore! Kako so veličastne v svoji naravni veličini! Pa kako so ljubke s svojimi belimi cerkvami, ki so kraljice naših gora. Naše planine so posvečene po molitvah naših mater, romaric na gore. Poglejte naša polja! Kako krasna so po svoji naravi! A še lepša so po delu naših žuljavih očetov, ki tako ljubijo svojo rodno grudo! Posvečena so pa tudi z molitvijo naših očetov, posvečena z živo vero slovenskega oratarja! Poglejte naše meje, poškropljene so s krvjo naših bratov, ki so umirali za našo grudo! In naša pesem, kje je tej enaka! Kako lepa je naša domovina!

Naš jezik, našo pesem, našo domovino, našo grudo, naš revni rod nam je Bog dal, zato Bog želi, da mu posvetimo svojo ljubezen, da zanj žrtvujemo delo in molitev.

Po zgledu Device Orleanske ljubimo svoj rod in svojo domovino!

Obred cerkvenega pogreba.

Cerkveni obredi za ranjkimi so izraz naše sv. vere, izraz krščanskega upanja, znamenje krščanske ljubezni in zveličavna pomoč vernim dušam.

Vsi obredi pri pogrebu in črnih sv. mašah imajo dramatičen značaj. Duhovniki, ki izvršujejo obrede, molijo molitve nekaj v svoji osebi, nekaj v osebi umrlega, kakor da bi umrli molili, deloma pa tudi v osebi Kristusovi — kakor da bi govoril Kristus. Pri obredih si moramo torej predstavljati, da nastopajo mrtvi sami, v njihovi osebi molijo duhovniki in pojejo, kakor da bi iz onega sveta prihajale prošnje ranjkih, ki prosijo usmiljenja in slikajo v pretresljivih besedah svoja čuvstva, strah in grozo. Pri pogrebih imamo pred seboj mrliča, pri črnih slovesnih svetih mašah, pa postavimo v cerkev črno pogrnjeno krsto, ki naj nas spo-

minja na umrlega in nam nekako dramatično predstavlja smrt pokojnega, njegovo sodbo, pa tudi njegovo posmrtno življenje.

Ker se obredi ob pogrebu in slovesna mrtvaška opravila vrše v latinskem jeziku, bo gotovo vse vernike zanimala vsebina teh tako resnih, a za dobrega kristjana tudi tolažilnih molitev.

Pri pogrebu odraslega mrliča izražajo vse molitve skrb in prošnje sv. cerkve za dušo pokojnega, pa tudi pokoro za njegove grehe in zato je obredna obleka črna, pri pogrebu nedolžnih otrok pa izražajo vse molitve neko tiho radost sv. cerkve, da je nedolžna duša šla v nebesa k Bogu in zato se vrši obred pri pokopu otroka v beli štoli.

Pri pogrebu odraslega pokropi duhovnik mrliča pred hišo z blagoslovljeno vodo in moli: »Z nebeško roso naj napolni tvojo dušo Bog, Oče Sin in Sveti Duh.« Amen. Nato pokadi s kadilom krsto rekoč: »Z nebeško vonjavo naj pase tvojo dušo Bog, Oče, Sin in Sveti Duh.« Amen.

Nato moli pokopovalec antifono — nekako predmolitev, ki se glasi: »Če boš na grehe gledal, o Gospod, Gospod, kdo bo ostal.« Nato pa molijo vsi duhovniki menjaje se oni pretresljivi psalm 129. Kakor da bi umrli klical iz onega sveta, molijo:

Iz globočine vpijem k tebi, o Gospod! Gospod usliši moj glas!

Naj poslušajo tvoja ušesa glas moje prošnje.

Gospod, če boš na grehe gledal: o Gospod, kdo bo ostal?

Toda pri tebi je odpuščanje, in zavoljo tvoje postave čakam na tebe, o Gospod!

Moja duša se zanese na njegovo besedo: moja duša v Gospoda zaupa.

Od jutranje zore do noči, naj Izrael (človeštvo) v Gospoda zaupa.

Ker pri Gospodu je usmiljenje in pri njem je obilno odrešenje.

In on bo Izrael rešil vseh njegovih hudobij.

Gospod, daj mu večni mir in pokoj: in večna luč naj mu sveti. Nato se ponovi antifona in pokopovalec zopet pokropi in pokadi truplo, kakor v začetku. Nato se razvrsti pogrebni sprevod.

V pogrebem sprevodu gre najprej križ kot znamenje zveličanja, pod katerim se je umrli boril za nebeško kraljestvo. Nato gre po pravilih duhoščina. Če se kaka korporacija, kako društvo udeleži pogreba korporativno in morda z zastavo, more iti ta skupina takoj za križem, kakor je pri nas navada. Najprej moški in nato ženske.

Pri tej priliki naj omenim, da je v cerkvenem zakonu prepovedano udeležiti se cerkvenega pogreba z zastavo, ki nosi kake protiverske znake, jasno je tudi, da cerkvena oblast ne more dovoliti, da bi se pri krščanskem pogrebu vršile kake manifestacije z zastavo ali kakorkoli za kaka društva ali organizacije, ki imajo očitno protikrščanska načela. Cerkveni pogreb je verski obred in cerkev pač ne more dovoliti, da bi se pri cerkvenih obredih nosili proticerkveni znaki ali pa bi se pri cerkvenem opraviu celo na kak način manifestiralo za protikatoliška načela ali za protikatoliški boj! To je jasno! Kjer bi se kaj takega hotelo storiti, tam se pač duhovščina ne more udeležiti sprevoda, oziroma pogreba. Ob takih prilikah večkrat beremo potem prav grde napade na duhovščino, ki še bolj jasno pokažejo, da je bilo vse inscenirano le zato, da se demonstrira proti Cerkvi in krščanstvu.

Duhovščina gre tik pred krsto in moli ali poje med potjo v cerkev, oni pretresljivo lepi psalm: »Miserere«, ki se takole glasi v sloveskem prevodu:

Usmili se me, o Bog, v svojem velikem usmiljenju in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši mojo hudobijo!

Operi me vedno bolj moje krivice in očisti me moje pregrehe!

Ker spoznam svojo hudobijo in moj greh mi je vedno pred očmi.

Zoper tebe samega sem grešil in vpričo tebe sem hudo storil; opravičen si v svojih besedah (sodbah) in zmaguješ one, ki te obsojajo.

Glej, v hudobiji sem namreč spočet; in v grehih me je spočela moja mati.

Glej, resnico ljubiš; neznane skrivnosti svoje modrosti si mi razodel.

Pokropi me s hizopom (kropilom) in bom očiščen; operi me in bolj bom bel kot sneg.

Daj, ba bom slišal veselo in prijetno besedo in strte kosti bodo poskakovale od veselja.

Obrni svoje obličje od mojih grehov, in zбриši vse moje hudobije!

Čisto srce vstvari v meni, o Bog, in obnovi pravega duha v mojem srcu!

Ne zavrzi me izpred svojega obličja, in svojega svetega duha mi ne odvzemi!

Vrni mi veselje svojega zveličanja, in v dobrem duhu me potrdi!

Krivične bom učil tvoja pota, in hudobni se bodo k tebi spreobrnili.

Reši me krivde krvi, o Bog, Bog mojega zveličanja, in moj jezik bo z veseljem hvalil tvojo pravico!

Gospod, odpri moje ustnice, in moja usta bodo označevala tvojo hvalo!

Ako bi bil hotel daritve, seveda bi ti jo bil dal; nad žgavnimi daritvami nimaš veselja.

Dar Bogu je skesan duh; potrtega in ponižnega srca, o Bog, ne boš zavrnil.

Stori milost, Gospod, po svoji dobri volji Sijonu, da se sezidajo zidovi Jeruzalema.

Tedaj boš sprejel darove pravice, žrtve in žgavne darove; tedaj bodo pokladali na žgavni altar darilne živali.

Gospod, daj mu večni mir in pokoj in večna luč naj mu sveti!

Ko stopijo v cerkev, moli duhovščina: »Pridite na pomoč, božji svetniki, prihitite angeli Gospodovi, sprejmite njegovo dušo, privedite jo pred obličje Najvišjega! Naj te sprejme Kristus, ki te je poklical, in v naročaj Abrahamov naj te privedejo angeli!«

Ko pridejo v cerkev, polože mrliča sredi cerkve in duhovnik moli sledečo molitev:

»Ne obsodi svojega služabnika, Gospod, ker pred teboj ne bo nihče opravičen, če mu ti ne podeliš odpustanja vseh grehov. Naj ga torej ne teži tvoja sodba, ki ti ga priporoča resnična prošnja krščanske vere, temveč naj s pomočjo tvoje milosti ubeži obsodbi tvoje pravice, ki je bil v življenju zaznamovan z znamenjem svete Trojice. Ki živiš in kraljuješ na vekov veke. Amen.«

Nato se poje ona veličastno pretresljiva molitev:

»— Libera.« »Reši me, Gospod, večne smrti oni strašni dan, ko se bo gibal nebo in zemlja, ko prideš sodit z ognjem svetovje. Groza me pretresa in bojim se, ko pride preiskava in grozi tvoj srd, ob uri, ko se bo treslo nebo in zemlja. Oni dan, dan jeze, groze in gorja, veliki dan in nad vse bridki, ko prideš sodit svet z ognjem. Gospod, daj mu večni mir in pokoj, in večna luč naj mu sveti.«

Nato zapoje duhovnik pretresljivi: »Kyrie, eleison — Gospod usmili se; Kristus, usmili se; Gospod, usmili se!«

Za tem moli očenaš, pokropi krsto z blagoslovlejno vodo in jo pokadi s kadilom. Nato moli prošnje:

»Peklenjskih vrat, reši Gospod, njegovo dušo! Naj počiva v miru! Amen.«

Gospod, usliši moje molitev in moje klicanje naj pride k tebi!

Gospod z vami. In s tvojim duhom.

Molimo: Gospod, kateremu je lastno, da vedno usmiljenje skazuješ in priznavaš, ponižno te prosimo za dušo tvojega služabnika N., ki si jo danes poklical s tega sveta, da je ne izročiš v roke sovražnika, da je pozabiš vekomaj, ampak naj jo sprejmejo angeli in jo pripeljejo v domovino raja, da ne trpi kazni pekla, ampak uživa večno veselje, ko

je v tebe upal in veroval. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.«

Na poti iz cerkve na pokopališče pojejo duhovniki:

»V raj naj te privedejo angeli, pri tvojem prihodu naj te sprejmejo mučenci in te pripeljejo v sveto mesto Jeruzalem. Kori angelov naj te sprejmejo, in z ubogim Lazarjem imej večni pokoj!«

Pokopovalec pokropi grob z besedami: »Naj bo posvečen ta grob v imenu Očeta, Sina in Svetega Duha! Amen.«

Ko denejo krsto v jamo, jo duhovnik pokropi in pokadi z besedami, ki jih govori že pred domačo hišo ob blagoslovu.

Po obredu, ki ga duhovnik govori v slovenskem jeziku, moli še sledečo latinsko molitev: »Stori, Gospod, tvojemu umrlemu služabniku to usmiljenje, da ne prejme plačila v kazen za svoja dejanja, ki je bil pripravljen vršiti tvojo voljo; da ga, kakor je bil tu v pravi veri združen s trumo vernikov, tako pridruži tvoje usmiljenje angelskim korom. Po Kristusu Gospodu našem. Amen.«

Gospod, daj mu večni mir in pokoj. In večna luč naj mu sveti: Amen. Njegova duša in duše vseh vernih umrlih naj po milosti božji počivajo v miru. Amen.«

Nato moli še znano slovensko molitev in en očenaš za umrlega, enega za vse, ki počivajo na tistem pokopališču in drugega za vse verne duše v vicah. In končno pokropi duhovnik vse verne in mrliča zagrebejo.

Tako svečano pretresljivo pokopuje cerkev verne kristjane, ki umrjejo združeni s cerkvijo. Duhovnik moli v imenu pokojnega, obenem prosi zanj pa tudi v imenu vse Cerkve, zato ima njegova molitev pri pogrebu posebno moč, ker z njim moli vsa cerkev.

Živa vera v onostranstvo in nadvse tolažilno krščansko upanje v srečno večnost sta dve najbolj izraziti misli, ki jih poudarja obred krščanskega pogreba. Ti dve misli sta tudi neprecenljive vrednosti za naše praktično življenje, sta nam vodilo in tolažba, ko bo Bog tudi v krogu naših domačih izbral svoje služabnike, da jih pokliče v večno domovino.

Sv. Cerkev v svojem obredu prav nič ne pozna tistega posvetnega žalovanja in nekrščanskega obupovanja. Vse molitve in obredi dihajajo samo nadnaravno, nikjer ni sledu o kaki ločitvi in zapušenosti. Sv. cerkev se dobro zaveda, da je vse naše življenje le kratko potovanje po tujini, da smo na svetu le popotniki v svojo večno lepo in veselo domovino v nebeškem kraljestvu. Res se naša človeška narava upira tem pojmovanju, toda vse življenje krščanskega vernika mora biti tako prežeto z nadnaravno miselnostjo in vse njegovo delovanje mora biti tako prepojeno z verskim duhom, da mu mora biti tuje vsako posvetno čustvovanje, ki ni v skladu z duhom Cerkve, ki ni v skladu s cerkvenim pojmovanjem vsega naravnega in nadnaravnega življenja. Zato nas mora vse vedno navdajati resnično globoka zavest, da je vse naše posvetno in telesno življenje le priprava na pravo in večno življenje v večnosti, zavest, da je naše zemeljsko življenje le bežna senca, resnica pa je v večnosti pri Bogu.

Zavest o nadnaravnem pojmovanju vsega življenja bo tako za nas postala velikega pomena, da bomo svoje življenje in delovanje usmerili le na Boga in le po njegovi sveti volji uredili svoje bivanje v zemeljskem pregnanstvu. Velikega pomena bo pa tudi za nas ob izgubi svojih dragih. Pod vplivom cerkvenega pojmovanja se ne bomo več izgubljali v prazni, zgolj posvetni žalosti in žalovanju, pač pa nas bodo misli dvigale in opozarjale, da skrbimo za duše svojih pokojnikov, da zanje darujemo in molimo in v živem krščanskem upanju pričakujemo svidenja pri Bogu. Veličastne, pretresljive in groze polne molitve in obredi pa naj nas streznijo in bodrijo, da vse svoje življenje, kakor tudi skrb za svoje drage rajne usmerimo bolj nadnaravno, proč od sveta in edinole k Bogu, katji tam je resnica in življenje. V trdnem krščanskem upanju pričakujemo torej vstajenja, kot to tako lepo izraža predglasje pri črnih sv. mašah: po Kristusu nam je zasijalo upanje blaženega vstajenja, da vse,

ki jih žalosti neizbežna usoda smrti, tolaži obljuba prihodnje nesmrtnosti. Tvojim vernim, o Gospod, se življenje vendar ne uniči, ampak obnovi, in če jim je zrušeno domovanje zemeljskega bivanja, jim je pripravljeno večno bivanje v nebesih.

Necerkveni pogreb.

V današnji dobi se vedno bolj množe slučajji, ko se mora kakemu umrlemu odreči cerkveni pogreb in zvonjenje. Taki slučajji so pogosto zelo neprijetni za župnika in seveda tudi za sorodnike umrlega. Mnogokrat ljudje tega ne umevajo in se zlasti sorodniki vsled tega razburjajo. Zgodi se pa tudi, da v takem obžalovanja vrednem slučaju kaka družba to izrablja, napada duhovščino in dela iz zadeve politicum v škodo ugledu umrlega.

V pouk tistim, ki so dobre volje, naj pojasnimo stališče Cerkve glede prepovedi cerkvenega pogreba.

Katoliška cerkev ima svoj zakonik, takozvani Codex iuris canonici. Posamezni paragrafi v tem zakoniku se imenujejo kanoni.

Kanon 1239. se glasi: Cerkwveni pogreb se ne sme dovoliti tistim, ki so umrli brez krsta.

Kanon 1240. določa: Cerkwveno se ne smejo pokopati, ako niso dali pred smrtjo kakega znaka pokore, sledeči:

1. Notorični odpadniki od krščanske vere, privrženci krivoverske ali razkolne sekte (vere), člani framasonске ali tej podobne družbe.

2. Izključeni iz katoliške cerkve.

3. Samomorilci, ki so si premišljeno vzeli življenje.

4. Umrli v dvoboju ali na ranah, dobljenih v takem boju.

5. Oni, ki naroče, da se njih truplo sežge.

6. Drugi javni očitni grešniki.

Kanon 1241. določa, da se tistemu, ki ni smel biti cerkwveno pokopan, ne sme dovoliti posmrtna sv. maša niti kako drugo mrtvaško opravilo, kakor n. pr. zvonjenje ali kak javen obred za umrlega.

Kanon 2339. določa izobčenje iz katoliške cerkve za one, ki bi ukazali ali silili cerkwveno pokopati tiste, katerim je po cerkwveni postavi prepovedan cerkwveni pogreb; tisti pa, ki bi prostovoljno dovolil takim cerkwveni pogreb, zapade strogi kazni interdikta; tako bi dotični duhovnik, ki bi dovolil tak pogreb, ne smel ne maševati in ne izvrševati kakih cerkwvenih opravil kakor določa kanon 2277.

Zadeva cerkwvenega pogreba po cerkwvenih kanonih ni tako malenkostna, kakor bi si morda kdo domišljjal.

Za druge je stvar jasna, le kar se tiče samomorilcev in očitnih grešnikov naj zadevo še nekoliko pojasnimo.

Samomorilec je prepovedan cerkwveni pogreb takrat, če si vzamejo življenje s premislekom, pri zdravi pameti. Če se komu omrači um, ta pač ni odgovoren za svoje dejanje in takega ne zadenejo cerkwvene kazni. Če je dvomljivo, ali je bil pri pravi pameti ali ne, se mu more dovoliti preprost cerkwveni pogreb. Temu se sme le nekoliko zvoniti in spremlja ga le en duhovnik.

O tem, ali je kak samorilec pri zdravi pameti ali ne ob času samomora, seveda pred vsem odloča zdravnik.

Danes se mnogo samorilec pokoplje na preprost način, ker sorodniki prineseo zdravniško spričevalo, da se je umrlemu omračil um. Tu prevzame vso odgovornost nase zdravnik! On bo potem pred Bogom dajal odgovor, če je dal tako izpričevalo na podlagi resne zdravniške ugotovitve ali ne.

Če si v tujini kdo vzame življenje, mu doma ali drugod ne sme pustiti duhovščina zvoniti in tudi ne javno maševati za njega, če ne dobi sporočila, da je bil umrl cerkwveno pokopan.

Kdo pa je očitni grešnik, ki se mu mora odreči cerkwveni pogreb, če ni dal znamenja pokore pred smrtjo? To

so oni, ki n. pr. javno žive v divjem zakonu, javni nečistniki, javni sramotilci vere in Boga, oni, ki kažejo svojo nevero, ki očitno zametajo zakramente i. t. d.

Če torej kdo v svojem življenju očitno kaže, da nima katoliške vere in v smitni nevarnosti ni kazal znakov popljšanja ter tudi takrat ni hotel prejeti sv. zakramentov, potem spada med odpadnike in očitne grešnike in se mu ne more dovoliti cerkwveni pogreb.

V takih slučajjih pride neredko do neprijetnih razprav s sorodniki pokojnega. Zgode se tudi slučajji, da isti v pri-zore cele afere po listih in v javnosti, kar priča pač o zelo slabem ukusu, ker s tem zadevo le še bolj razbobnajo v svet in pač nikakor ne koristijo ugledu pokojnika. Dobe se tudi »kristjani«, ki ob taki priliki radi igrajo karikaturu usmiljenega samaritanina in se zgražajo nad »brezsrdnostjo in pomanjkanjem ljubezni« duhovščine, ki ne sme in ne more prisostvovati takemu pogrebu.

To je prav lepo, da molijo za pokojnika, da mu skažejo čast, toda razne očitne demonstracije ob taki priliki pa kažejo o vsem drugem kot o ljubezni in samaritanstvu.

Človek bi mislil, da je samo po sebi umevno, da Cerkev dotičnemu, ki v življenju ni hotel biti katolik ne po veri in ne po življenju, odreka cerkwveni pogreb. Kdaj pride pristašu turške vere na misel, da bi zahteval katoliškega duhovnika pri pogrebu? In to vsak ume, da to ne gre. Naj ga pokoplje njegov duhovnik! In vendar je veren musliman moralno neizmerno višje stoječ, kakor pa odpadel katolik! Je čisto pravilno, da nevernega nekdanjega katolika pokoplje kak voditelj njegovega prepričanja, ali zastopnik njegove »vere«! To je vendar velikanska nedoslednost, da zahtevajo katoliškega duhovnika, ki naj bi ob smrti odpadnika delal »štafažo in parado« nasprotniku katoliške vere! Saj tem je navzočnost duhovnika le nekaka parada in štafaža! Nam je cerkwveni pogreb verski obred, molitev, blagoslov. Če kdo molitev in btagoslov cerkve zametuje in smatra vse to le kot nekaj humbug, potem naj bo pač toliko dosleden, da svojim sorodnikom naroči, naj ne nadlegujejo katoliškega duhovnika z zahtevami, da bi ga cerkwveno pokopal, da se ne bo njegovo proticerkwveno mišljenje s cerkwvenim pogrebom nekako smešilo... Če smatra, da je njegovo prepričanje res pravo, potem naj bo dosleden tudi v tem, da bo tudi njegov pogreb skladen z njegovim mišljenjem. Čemu bi ustvarjali pri pogrebi karikature?

Seveda s tem, da katoliška cerkev komu odreka cerkwveni pogreb, to je duhovnika pri pogrebu ter blagoslovljeno zemljo, pokojnika še ne pogublja in ne izreka nikake sodbe, da je bil dotični pogubljen. To je pač cerkwvena kazen, ne pa obsodba za večnost. Možno je, da se je pokojni skesal zadnji trenutek svojega življenja in je tako rešil svojo dušo. Zato molimo privatno tudi za take, le javne cerkwvene molitve, sv. maše in obredi se mu ne dovoljujejo.

Župnija Kranj.

Oznaniła za november.

1. Praznik vseh svetnikov, ob 6. uri zjutraj sv. maša z enim in ob 10. uri peto sv. maša z dvema blagoslovoma. Popoldne ob pol 3. uri litanije vseh svetnikov. Shod za deklško Mar. družbo.

2. XXI. nedelja po binkošti, prva nedelja v mesecu, zahvalna nedelja. Ob 6. uri sv. obhajilo za moške, ki jih vabimo za prvo nedeljo in za verne duše k sv. zakramentom. Ob 6. in 10. uri sv. maša z blagoslovom, po deseti sv. maši zahvalna pesem. Po vseh dopoldanskih službah božjih je darovanje za cerkev.

Popoldan ob 2. uri litanije vseh svetnikov in nato pridiga za verne duše v vicah, po pridigi gre procesija na pokopališče, kjer bodo slovesne večernice in libera na pokopališču pred križem.

Po liberi zapoje cerkveni pevski zbor nekaj žalostink. Zvečer ob 6. uri se molijo v župni cerkvi vsi trije deli sv. rožnega venca za verne duše.

3. Spomin vernih duš. Ker je 2. nov. nedelja, je prenešen letos spomin vernih duš na 3. nov. V župni cerkvi ob 6. uri tri sv. maše, ob 7.15. uri se prično slovesne jutranjice za umrle vernike, ob 8. uri slovesna sv. maša, po maši slovesna libera. Na Rupi bodo ob 5. uri tri sv. maše in nato libera na pokopališču.

Popolne odpustke more prejeti, kdor je prejel sv. zakramente, vsakokrat, kolikorkrat obišče župno ali kako drugo cerkev ali javno kapelo in pri vsakem obisku moli v papežev namen. Ti popolni odpustki se morejo prejeti le za verne duše v vicah.

9. XXII. nedelja po binkoštih. služba božja po navadi. Popoldan shod za žensko Mar. družbo.

16. XXIII. nedelja po binkoštih, ura molitve za žene.

19. Sv. Elizabeta, ob 5.45 govor za III. red, vesoljna odveza, skupno sv. obhajilo za III. red, sv. maša za III. red.

23. XXIV. nedelja po binkoštih, služba božja po navadi, popoldne ura molitve za fante in moše.

30. I. adventna nedelja — sv. Andrej, ap., ob 6. uri sv. maša z blagoslovom. Pop. ura molitve za dekleta.

N e z a m u j a j t e s v e t e m a š e !

N e o s t a j a j t e z u n a j c e r k v e !

Ženske, ne ostajajte na hodniku pri zakristiji med moškimi!

Razno.

Zlata zapestna ura se je izgubila v nedeljo 21. sept. pred Staro pošto. Pošten najditelj naj jo prinese v župno pisarno proti nagradi.

Cerkveni dolžniki. Nekateri imajo od župne ali podružne cerkve izposojen denar in se niso še nič oglasili, kar sem tukaj. Prosim, da se vsi dolžniki oglasijo vsaj tekom oktobra in poravnajo zaostale obresti, ker se bo sicer glavnica izterjala. Pri nekaterih so dolgovi vsled nove valute tako majhni, da je skoro neprilичno te male zneske vsako leto vpisovati v cerkvene račune, zato bi prosil, da te male zneske dolžniki vrnejo.

Rožnivenška cerkev je sedaj popravljena. Na stolpu je nova vsa pločevina in tudi velik del desk. Jabolko je pozlačeno na novo in tudi strelovod. Rožnivenška M. B. vrh stolpa je čisto nova, delo slikarja g. Bradaška. V stolpnem jabolku se je našla pločevinasta kapsula, kjer je bil papir z napisom: „Johann Kristoph Körner derzeit Kupferschmiedmeister allda; den 27. Dezember ist der Kopf aufgesetzt worden 1811.“ V kapsuli je bila še svetinjica Rožnivenške M. B. in pa pergamentna podobica s sliko presv. Srca Jezusovega, kar znači, da so že takrat v našem mestu zelo častili presv. Srce Jezusovo. Vsa poprava na cerkvi je stala Din 19.089.—, les pa ni vštet.

Premskovo. Pred kratkim je prišel g. župan iz Predoselj še z enim možem iz Premskovega radi popravila mežnarije na Premskovem, ki je v silno slabem stanju in ne dela časti vasi. G. župan je mislil, da je hiša cerkvena last. Toda hiša, v kateri stanuje cerkvenik, je last soseske in nima cerkev nič opravka z njeno popravo. Svoj čas je bila hiša last cerkve. Na hiši je le služnostna pravica za stanovanje cerkvenika in jo soseska ne more porabiti za kaj drugega, kakor za ta namen, tudi prodati je ne bi mogla soseska brez dovoljenja cerkvenega predstojništva. Ker je hiša v tako žalostnem stanju, sem spomladi pri velikonočnem izpraševanju predlagal vaščanom, da bi to podrtijo prodali in izkupiček izročili za zidavo nove hiše, ki bi jo cerkev sama zidala s pomočjo vaščanov za cerkvenika in

organista na prostoru, ki ga je v ta namen daroval g. Likozar. Sam sem ponudil, da bom s svojo živino pomagal voziti les, dobil nekaj denarja, nekaj bi se bilo vzelo na posodo in izkupiček prodane hiše bi se bil v to porabil. A večina soseske je to odklonila. Predlagali so, da bi cerkev soseski dala dotični vrt v zameno za drugo parcelo in bi soseska tam zidala hišo, kjer bi mogel stanovati cerkvenik. Tako bi bila mežnarija soseskina in ne cerkvena. Tega pa župnik ne more sprejeti. Sta torej samo dve možnosti: da se sezida mežnarija na cerkvenem vrtu s pomočjo soseske in bo hiša cerkvena last, ali pa soseska sama na svoje stroške popravi staro hišo ali zida novo, kjerkoli hoče, toda s to servituto ali uslužnostjo, kakor je sedaj na hiši. Če hočejo imeti na Premskovem kdaj samostojno duhovnijo, je pač potrebna mežnarija, kjer bi mogla stanovati cerkvenik in organist. Župnika bo zelo veselilo, če jo sezida sama soseska, dvomim pa, da bi se to zgodilo.

Znamenje časa. V naši župniji je bilo dosedaj letos že 81 oklicev in 61 porok — krstov pa le 72 do 19. okt.

Čirčiče. Podobar Grošelj iz Selc popravlja altar podružne cerkve. Bil je že ves črviv, precej angelcev in svetnikov je bilo že invalidov brez rok. Bila je nevarnost, da se sesuje ves altar. Tudi zakristija je dobila novo streho, ker se je bila stara sesedla.

Rupa in Premskovo dobila električno napeljavo, tudi v tamošnjih cerkvah bo svetila elektrika.

Pungrat bo dobil začasno streho iz desk, da se preko zime ne pokvari zidovje stolpa.

Nove stavbe. Za denar, ki ga je prejela župna nadarbina za zemljišče za pokopališčem, kjer bo stala nova šola, je cerkveno predstojništvo kupilo nekaj sveta ob Kokriški cesti, za ostanek pa se zida nova stanovanjska hiša na Farovski Loki, kjer bodo tri lepa stanovanja. Za denar, ki ga bo prejela korna ustanova škofa Vidmarja, se bo zidala stanovanjska hiša na Žolariji, na vogalu nasproti Majdiču. Na stanovanje se bodo sprejemale v nove hiše le stranke z otroci, stranke z večjim številom otrok bodo imele prednost.

Priporočilo. Neredko tožijo stranke z večjim številom otrok, da ne morejo dobiti stanovanja, da jih hišni gospodarji, kadar iščejo stanovanje, najprej vprašajo, koliko otrok imajo in da jih radi otrok kratkomalo odklanjajo. Ne vem, če je tudi v Kranju kak tak gospodar. Če bi pa kak hišni gospodar tako postopal, potem bi bilo to grdo in nekrščansko. Upam pa, da takih gospodarjev ne bo v Kranju! Prosim pa vse hišne gospodarje, da dajo pri oddaji stanovanj prednost takim družinam, ki imajo večje število otrok, ker taki najbolj potrebujejo dobrega stanovanja.

Marija Vrtec. V nedeljo, dne 19. okt. je bil sprejem v Marijin Vrtec. Sprejetih je bilo 240 otrok. Po sprejemu je priredil Marijin Vrtec lepo uspelo akademijo, ki je privabila polno prijateljev mladine v dvorano Ljudskega doma, tako mnogi niso mogli več dobiti prostora. Otroci so lepo igrali igro „Sirota Jerica“.

Za naše emigrante se je v okrilju Javne borze dela ustanovil podporni odbor, ki ga tvorijo zastopniki vseh dobrodelnih organizacij v Kranju. Nekateri begunci si rešijo le golo življenje in pridejo med nas popolnoma brez sredstev, zato je potrebno, da se zavzamemo za svoje ljudi, da najdejo med nami domovino, ki jih ljubi.

Župnija Šmartin pri Kranju.

Oznanila:

1. nov. Praznik vseh svetnikov: Ob 6. in 9. božja služba z blagoslovom, popoldne ob 2. litanije vseh Svetnikov.

2. nov. XXI (Zahvalna nedelja) po binkoštih. Zjutraj božja služba po navadi, ob 9. z blagoslovom, po maši zahvalna pesem v zahvalo za spravljene poljske pri-

delke. — Popoldne ob 2. litanije Srca Jezusovega, po litanijah pridiga za verne duše v vicah, molitve za mrtve, obisk pokopališča in libera na pokopališču.

3. nov. **Spomin vernih duš v vicah.** Prve tri sv. maše bodo od pol 6. ure naprej, sv. obhajilo pred prvo in tretjo mašo; druge tri maše od pol 8. ure naprej, tretja sv. maša bo petá, po maši „Libera“ v cerki in na pokopališču.

Kdor opravi spoved in prejme sv. obhajilo, zamore v času od poldne, to je 12. ure 2. nov. do polnoči 3. novembra zadobiti tolikokrat popolen odpustek, kolikokrat obišče v tem času kako cerkev — farno ali podružnično in tam moli po namenu sv. očeta. Odpustki pa se morejo zadobiti le za duše v vicah.

9. nov. **XXII. ned. po bink.** B. služba po navadi.

11. nov. **God sv. Martina**, farnega patrona. Sv. maša ob 6. in 9. uri.

12. nov. **Dan vednega češčenja** za župnijo Šmartin po sledečem redu:

V torek po Ave Mariji četrt ure slovesno zvonjenje, tako tudi v sredo zjutraj ob tri četrt na 6.; začetek vsake ure naznani veliki zvon. — Sv. R. T. se izpostavi ob 6. uri. — Ob 6. uri sv. maša in obhajilo. — Ob 7. druga sv. maša, od 7. do 8. molijo fantje in moške iz zunanjih vasi, od 8. do 9. dekleta iz Brega, Drulovka, Oreška, Gor. Save in Šmarjetne Gore.

Ob 9. sv. maša, od 9. do 10. molijo udje III. reda, od 10. do 11. dekleta iz Zg. in Sr. Bitnja, od 11. do 12. ure šolarji iz ponavljalne šole, od 12. do 1. dekleta iz Stražišča, od 1. do 2. šolarji vsakdanje šole, od 2. do 3. žene iz Brega, Drulovka, Oreška, Gor. Save in Šmarjetne Gore, od 3. do 4. žene iz Zg. in Sr. Bitnja, od 4. do 5. žene iz Stražišča, ob 5. križev pot, od pol 6. do pol 7. moške in fantje iz Stražišča, ob četrt na 7. litanije Srca Jezusovega; zahvalna pesem in blagoslov.

16. nov. **XXIII. po bink.** Slovesno praznovanje farnega patrona. Zjutraj ob 6. pridiga, darovanje za cerkev in sv. maša z blagoslovom, ob pol 10. uri pridiga, darovanje za cerkev in slovesna petá sv. maša z 2 blagoslovoma.

Popoldan ob pol 3. pete litanije z 2 blagoslovoma, po litanijah darovanje.

19. nov. **Sv. Elizabeta.** Vesoljna odveza za III. red.

21. nov. **Darovanje M. D.**

20. nov. se prične v Stražišču devetdnevna v čast sv. Frančiška Ksaverija. Vse delavnike bo sv. maša v Stražišču v kapelici sv. Frančiška.

23. nov. **Zadnja ned. po bink.** B. služba po navadi.

20. nov. **I. adventna ned.** B. služba zjutraj z blagoslovom ob 9. po navadi.

Kronika.

Poročeni:

7. sept. **Jerlič Avgust**, tovarniški delavec iz Vipavskega Sv. Križa in **Ivana Papež** iz Sela pri Šumbertu.

7. sept. **Fabjan Jožef**, ključavničar iz Stražišča in **Ludmila Kavčič** iz Stražišča.

7. sept. **Gorjanc Jožef**, tovarniški delavec iz Zg. Bitnja in **Marija Šitar** iz Zg. Bitnja.

14. sept. **Rakovec Valentin**, zidarski mojster v Zg. Bitnju in **Ana Brtoncelj** iz Sred. Bitnja.

5. okt. **Rakovec Alojzij**, mizar na Golniku in **Marija Dolinar** iz Zaloga pri Goričah.

12. okt. **Rechberger Ferdinand**, posestnik v Stražišču in **Oman Valerija** iz Stražišča.

19. okt. **Porenta Pavel**, mlinar na Bregu in **Ivana Hvašli** iz Bregu.

22. okt. **Krt Franc**, posestnik na Gor. Savi in **Marija Rajgelj**, posestnika hči iz Oreška.

Umrli.

12. sept. **Čemažar Matevž**, oženjen, star 52 let, delovodja na žel. progi iz Zg. Bitnja.

27. sept. **Miloš Svetlin**, zak. sin elektromonterja iz Jesenic, star 3 mesece.

1. okt. **Sepič Marija**, samska blagajničarka na postaji Kranj, stara 32 let.

Razno.

Kapelica lurške M. B. je sedaj popolnoma prenovljena. Kip Marijin, ki je bil ves okajen od sveč, je na novo lepo poslikan. Če pa se bodo, kot do sedaj, sveče prižigale dan za dnevom v kapelici in to še slabe stearinske, bo kapelica kmalu zopet taka kot je bila, začrnela in okajena. Zato ni dovoljeno, da bi kdo drugi sam v kapelici prižigal sveče, kot tista oseba, ki je za to pooblaščen. Darujte za sveče namenjen denar raje v puščico, da bo gorela električna luč.

Duh. svetnik Pokorn:

Popravki k spisu: „Iz cerkvene zgodovine Kranja“.

V spis se je vrnilo nekaj tiskovnih napak, katere je treba popraviti, kakor:

Št. 1. l. 1929. na strani 3. beri v 3. vrsti: plemenitim, mesto ptemenbtim; na str. 4. v 28. vrsti: »ker« mesto, kar.

Št. 2. 1929. na str. 3. v 2. vrsti: »Grimani« mesto Grindun; v 4. pa: »jurisdikcijo« mesto jurisdikacijo, spodaj pod črto k št. 1. do tavi: kapit. arh. F. 111. 1.

Št. 3. 1929. na strani 4. v 10. vrsti: k družabnejši dodaj v oklepaju (všečnejši), v točki 8. pa v vrsti 20. med: kar se nahaja, dodaj: kar se je nahaja.

Št. 4. 1929. na str. 3. beri v vrsti 23. zopet: Griman mesto Grimara, v vrsti 31. pa mesto toraj ve: toraj naj ve.

Št. 5., 1929. na str. 4. zgoraj v oklepaju beri: Samuyen.

Št. 6. l. 1929. na strani 5. beri v 16. vrsti v oklepaju: (Primbskau), v 20. vrsti pa: Neunhofer. Zdolaj v 34. vrsti se je pa popolnoma ponesrečil napis nad zakrististijskimi vrati cerkljanske cerkve. Mesto »CMHS« mora stati: CIVIHS; — drugi del pa mesto: »MRAIPHIL« beri: MRAJPHJ, kar ne znači kronograma 902, pač pa monograme Jezusov, Marijin in Jožefovega imena. Črke »Civi« pred monogramom bi pa značile »Civitas« — občina, ki je dala zgraditi zakristiji, kakor znano l. 1848. s svetiščem vred, kar pa nič ne ovira mnenja, da je prvotna cerkev stala že pred 10. stoletjem. — Na strani 6. iste številke pa beri zgoraj dvakrat »Fundus« mesto fundno.

Št. 8. l. 1929. na str. 4. beri: »da« ne Da, ker je nadaljevanje stavka koncem št. 7. tega spisa. Ob koncu spisa 6. vrsta od zadaj v oklepaju »prinatis« mesto pripatio.

Št. 9. l. 1929. beri v 4. vrsti »Tekstor« mesto Seketor v drugi koloni v 12. vrsti pa: da so, mesto: da vo.

Št. 11. l. 1929. beri v 2. koloni na str. 6. »Ravbarju« mesto Raubar v 9. vrsti, v 20. vrsti »pa naj se toraj« mesto »naj toraj« zdolaj v predzadnji vrsti pa: »Sturzenstainer« mesto Stazzensteiner na str. 6. št. 12. l. 1929.

L. 1930. št. 5. na str. 6. beri v 2. koloni v 15. vrsti od spodaj: zapovedati mesto zapovedovati, v 22. vrsti pa: pooblašcencu mesto pooblašča.

L. 1930. št. 7. na strani 6. v 2. koloni v 39. vrsti beri kot »neveljavno« mesto veljavno, v 43. vrsti pa »vaša« mesto naša.

L. 1930. št. 8. str. 6. v drugi koloni v 29. vrsti beri: Bobek mesto Bobak.

Druge manjše pogreške cenjeni bravec lahko sam popravi.